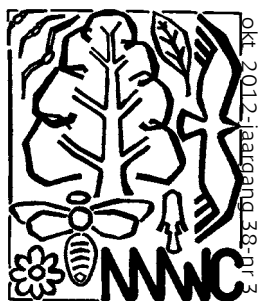

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

IN DIT NUMMER

- Wel eens putters horen eten?
- Stuiteren als kiezelsteentjes
- Wordt de nieuwe vogelatlast de katalysator voor een NVWC-avifauna?

Column:

Het Oortdeel

door

Louis van Oort

Het mooiste seizoen

Het mooiste seizoen is natuurlijk de winter. Krakend koude ochtenden na een nacht vol sneeuw met een onaangeroerde dikke witte deken donsacht over de velden gedrapeerd, de bomen zwaar berijpt. Witte wolkjes die je verreijker beslaan terwijl je de ganzen probeert te determineren die met een prachtig symmetrische V de staalblauwe vrieslucht doorploegen. Reeënsporten zoeken in de Regulieren en het spoor zo ver mogelijk volgen. Ineens tientallen vogels op de voederplank in je tuin, die doorgaans niet veel meer dan een winterkoninkje hier of een heggenmusje daar lijkt te herbergen. Een wak vol wilde, kuif- en tafeleenden. Nee, het is wel duidelijk, de winter is het mooiste seizoen.

Nóg mooier is de lente, dat begrijpt een kind. Ach, de lente... met dat verwachtingsvolle gevoel dat al vroeg in maart begint, als de eerste grutto's opduiken in de uiterwaarden en het speenkruid begint te bloeien. En dan maar uitkijken naar de eerste boerenzwaluw, het eerste koolwitje. Het geluid van de eerste tiftjaf, dat je pas echt hoort als hij al een tijdje aan het roepen is, maar dat zo vertrouwd is dat je er eerst geen erg in hebt. Het blafje van de heikikker uit de sloten in het Beesdse veld, het vergeefs zoeken naar de blauwe mannetjes. Een dag naar Breskens om terugkerende gierzwaluwen en graspiepers in onwaarschijnlijke hoeveelheden op ooghoogte langs je heen te zien scheren.

En medio mei natuurlijk de Big Day, het hoogtepunt van het vogelaarseizoen. Ja, geef mij maar de lente!

Maar het allermooist is uiteraard de zomer. De weelde aan bloemen, de enorme hoeveelheden insecten die erop afkomen. Zeldzame libellen die weer eens opduiken in de Put van Buren. Een koninginnenpage die ineens langs de bloemen op de dijk wappert, waar ook al tientallen icarusblauwtjes te vinden zijn. Roofbleien die met spectaculaire aanvalssprintjes dood en verderf zaaien onder de andere witvissoorten in de ondiepe gedeeltes tussen de Lekkrribben. Struinen in de uiterwaarden pal langs de rivieroever, op zoek naar huidjes van uitgesloten libellen. Een zoveelste vergeefse poging om een vale pijlstormvogel langs telpost Camperduin te zien vliegen, terwijl de baklucht van de zonnebrandcrème je vanaf het strand beneden in het gezicht slaat. Veruit het mooiste seizoen, die zomer.

Toch staat het buiten kijf dat het aller-, allermooiste seizoen de herfst is. De oogst, de rijke oogst! Appels, noten, bramen, bessen. Meer kan Moeder Natuur niet geven. Een veganistenwalhalla, en alles gratis en voor niets. En dan die bladeren. Bestaat er iets mooiers dan een laan moeraseden in de herfstzon, met felrode, -gele en -groene bladeren en alle schakeringen daartussen? Maar mijn vogelaarshart klopt in de herfst altijd het hardst vanwege de trekvogels. Van augustus tot diep in november ieder weekend enkele uren genieten op de telpost in de Redichemse waard. Genieten van de vogeltrek en genieten van het aangename gezelschap van gelijkgestemden die net zó genieten. Man, wat kijk ik iedere keer weer uit naar de herfst!

Maar als ik dan toch moet kiezen: het allermooiste, fraaiste en meestbelovende seizoen is toch altijd weer ... het volgende jaar.

Louis van Oort
Lvanoort@planet.nl

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Dirk van Opheusden
Egelantier 29
4102 XD Culemborg
06 - 38 91 03 09
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Dirk van Opheusden
Harry van de Warenburg
Jan Dirk Buizer

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Jan Dirk Buizer, Berry Lucas

Druk:
Drukkerij Kleur uit de Betuwe
Tiel

Oplage:
400 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
J. Geven, G. Greve, J.J. Geleedst,
A. Jacobs, Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Melman, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden verspreid.

Nummer 3

Inhoud

- 2 **Het Oordeel**
- 4 **Green Rangers: de Volkstuin van Marja**
- 5 **Waar komt die naam vandaan?**
- 7 **Wel eens putters horen eten?**
- 8 **Stuiteren als kiezelsteentjes**
- 10 **Minder uitgevlogen ooievaarsjongen door bar winterweer**
- 12 **Goed gezien tussen Lek en Linge**
- 16 **Wordt de nieuwe vogelatlas de katalysator voor een NVWC-avifauna ?**
- 19 **Van de leesplank**
- 22 **Convo's**
- 26 **Wilde planten-woordzoeker**
- 27 **Adressen**
- 28 **Agenda**

Voorblad
Porseleinzwam. Jan Dirk Buizer

REDACTIENIEUWS

Dirk van Opheusden opvolger Yvonne van Gils

Na ruim 3 jaar naar volle tevredenheid de redactiecoördinatie te hebben gedaan, heeft Yvonne van Gils het stokje doorgegeven aan Dirk van Opheusden. Het tweetal is voortvarend te werk gegaan, want Yvonne heeft zeer effectief en snel alle werkzaamheden kunnen overdragen, zodat Dirk al direct voor deze Hak-al de coördinatiewerkzaamheden heeft verricht.

De redactie dankt Yvonne zeer hartelijk voor haar waardevolle inzet. En we heten Dirk, die al jaren lid is van de vogelwerkgroep, van harte welkom.

De volkstuin van Marja (30 juni)

De Green Rangers

Bij de ingang van het Bakelbos stond Marja ons al op te wachten. Je zou zo de ingang naar de volkstuinten voorbij rijden. Over het smalle fietspaadje liepen we helemaal naar achteren. De tuin lag helemaal aan het eind, prachtig gelegen.

Onderweg hebben we gekeken wat er overal aan groente en fruit groeide. Niet altijd even makkelijk te herkennen. Ook bloeiden er veel bloemen in de tuintjes. Toen we onze ogen uitgekeken hadden, gingen we bij Marja allerlei beestjes zoeken. Slakken waren er genoeg, en torretjes en vliegjes natuurlijk ook. Een padje vingen we ook nog. Met behulp van boekjes en zoekkaarten probeerden we achter de namen van de gevonden beestjes te komen. Spinnen hadden erg moeilijke namen.

Het was zulk heerlijk weer dat we ook een beetje lui zaten te kletsen. Tot slot stookte de buurvrouw nog een vuurtje, waar we marshmallows in smolten. Een heerlijke laatste activiteit voor de zomervakantie. 🐸

Het Woud van Verdouw (1 september)

We zaten een beetje omhoog met het programma van de jeugdgroep. De activiteit die we voor 1 september gepland hadden, kon niet doorgaan. De ochtend in de volkstuin bij Marja was goed bevallen. De kinderen van de jeugdgroep zijn van het voorzichtige, geïnteresseerde soort. Daarom kon het wel een keertje bij mij (Winny) in de tuin: een woestijn met brandnetels, maar ook met twee bijenkasten. Die zijn van Michiel, die heel lang bij de jeugdgroep geholpen heeft, maar dus ook veel van bijen weet. Hij schoot ons te hulp. Hij liet ons een heel leuke film en een presentatie zien.

Het was mooi weer, dus daarna snel naar buiten. Om de beurt hesen we ons in het imkerpak en liet Michiel ons de bijen zien. Ondertussen werd er nog naar salamanderlarven gevist, maar alleen de groene kikkers waren thuis. Ook knepen we lekker in de springbalsemien, en schrokken telkens weer! Al gauw was de gezellige ochtend voorbij. 🐸

Winny Verdouw

door Ellen Geleedst

Waar komt die naam vandaan

Buitenlandse duif

foto Jouke Altenburg

Afgelopen zomer waren we weer in Duitsland. Al voor het tweede jaar hebben we met veel plezier onze vakantie doorgebracht in het oosten van Duitsland. Daar ligt een uitgestrekt merengebied, de 'Mecklenburger Seenplatte'. Nu lag vakantie in Duitsland voorheen niet zo voor de hand bij ons. En die reactie krijg ik ook van veel mensen. Duitsland? Gek genoeg gingen wij ook vaak naar wat meer Mediterrane landen. En ik hoor ook liever Frans om me heen dan Duits. Ik geniet ook meer van een Franse supermarkt dan van de Aldi. Maar toch werd het nu al twee keer Duitsland.

Met een zontje van vijf dat niet erg dol is op wandelen is een fietsgebied een prachtige oplossing. Kun je toch lekker buiten zijn met beperkt gebruik van de auto. Kind achterop en af en toe stoppen om stenen in meertjes te gooien of takken op een stapel te leggen. En die Mecklenburger Seenplatte is een geweldig fietsgebied. Vele kilometers vrijliggende fietspaden en prima bewegwijzering. Er komen wel heel wat mensen genieten, maar alleen liefhebbers van fietsen en kanoën. Prima. En eerlijk is eerlijk, het is ook voor vogels een geweldig gebied. Er zijn veel vogelkijkhutten en andere voorzieningen. Maar belangrijker nog: er zijn ook veel vogels.

Dagelijks visarenden en zeearenden. Zeldzamer is de schreeuwend, maar dit gebied is dan ook de meest westelijke plaats waar hij voorkomt. Verder zijn er de nodige landbouwgebieden die voor vogels zelfs ook interessant blijken te zijn. Boven de graanhalmen zingen de leeuweriken en de kwartels zitten ertussen. Met als bonus dan nog overal kraanvogels. Echt een heel fijn vakantiegebied. Een aanrader voor natuurliefhebbers en dat zijn we bij de NVWC tenslotte allemaal.

Vilten pantoffels

Het was een van de eerste dagen in ons prettige vakantiehuus. Ja, ook het huren van een huis is daar een prettige aangelegenheid. Schoon, niet duur en naast de voordeur een zak met viltten pantoffels "für Gäste". Aan alles is gedacht. Terwijl Paul en ik nog bezig waren om echt aan de dag te beginnen, was onze zoon Bart al vrolijk in de weer. Even een rondje de tuin verkennen terwijl wij bezig waren met koffie maken en ontbijt. Komt hij weer enthousiast de keuken in: "Jongens, die Turkse tortel hier kan Nederlands!"

Wat is het toch heerlijk om kind te zijn en alles op een oorspronkelijke manier te benaderen. Gek hoor, dat mensen in een ander land een andere taal spreken. Bart was dan ook voortdurend bezig om heel ingewikkelde woorden te bedenken. "Mowikaroetsnamfie; dat betekent nee in het Duits." Van dat soort opmerkingen. En nu zegt die Turkse tortel gewoon hetzelfde als in Nederland!

Ik vind zo'n opmerking des te grappiger, omdat het

ook nog eens een Turkse tortel is. Nooit is het bij me opgekomen dat die Nederlands zou spreken. Maar een kind kan dat bedenken.

Musselkanaal

Enfin, Barts opmerking zette me wel aan het denken over de naam Turkse tortel. Welnu, dat Turkse lijkt me niet zo ingewikkeld te verklaren. En inderdaad, van origine komt deze duif uit Turkije. Hij is ook nog niet eens zo lang in onze contreien massaal aanwezig. In 1947 pas werd hij voor het eerst in Nederland waargenomen. Het eerste bekende broedgeval was er eentje in Musselkanaal in 1950. En nu zit hij overal. Op dit moment zit er in onze tuin bovenin een conifeer ook eentje te roekoeën. Maar het andere deel van zijn naam vind ik wel interessant. Tortelduif. Zo worden tenslotte verliefde stelletjes ook genoemd, tortelduifjes. Wat was nou eerder? Heten verliefde stelletjes tortelduifjes omdat ze op die duifjes lijken, die ook zo schattig op een lantaarnpaal bij elkaar kunnen zitten? Of zijn die duiven genoemd naar mensen die met elkaar tortelen? Reden om eens op onderzoek uit te gaan.

Tortelen

Het antwoord was snel gevonden. Tortelen is een woord dat vergelijkbaar is met koeren, dus het heeft betrekking op het geluid van de duif. De zomertortel, de wat meer verscholen duif die alleen in de zomer in Nederland te vinden is, heeft als wetenschappelijke naam 'Streptopelia turtur', wat 'ringduif die koert' betekent. Al sinds mensenheugenis worden duiven in kooien en volièrtes gehouden, vandaar dat 'ringduif'. Bovendien werden tortelduiven van oudsher gezien als symbool van liefde, huwelijksrouw en vroomheid. Dus dat is dan ook weer duidelijk: geliefden heten naar de

duifjes en niet andersom.

Grappig is trouwens de wetenschappelijke naam van de Turkse tortel: 'Streptopelia decaocto'. Dat betekent letterlijk 'ringduif achttien'. Dat is pas echt een naam die vraagt om een verklaring! Die is te vinden in een verhaal uit de mythologie. Er was eens een dienstmeid die een in haar ogen zeer karig loon uitbetaald kreeg van achttien geldstukken. In de tijd van voor de vakbonden en het minimumloon kon ze daar wel eens gelijk in hebben, trouwens. In ieder geval werd ze veranderd in een duif, de Turkse tortel. Die kon dan de droef klinkende jammerklacht overnemen van haar. En inderdaad - hij roept nog steeds hier vlak bij mijn raam - en het klinkt best droef.

Antenneduifje

Soms staan er in de boeken waar ik de verklaringen van vogelnamen opzoek ook interessante volksnamen of namen uit diverse dialecten. Maar van de Turkse tortel wordt gezegd dat hij nog maar zo kort in het land is, dat hij weinig streeknamen kent. Wel zijn er plaatsen in Nederland (Amsterdam, Friesland en Drente) waar hij ook wel bekend staat als 'Antenneduifje' of een variant daarop. Daar kan ik me wel wat bij voorstellen, want in mijn jeugd herinner ik me het beest ook vooral op de antennes van de huizen rondom onze Ketelvink, waar ik ben opgegroeid.

Maar er is één streek waar hij wel een andere naam heeft gekregen in de loop van de jaren: in Salland. En laat die naam nu wel leuk passen bij de gedachtegang van Bart, over Nederlands sprekende en andere beesten. Daar heet de Turkse tortel namelijk 'buutnlander'. Tja. Ik zal daar heel politiek correct verder maar over zwijgen. In alle talen, trouwens. 🐦

foto Jouke Altenburg

Wel eens putters horen eten?

Tekst en foto: Jouke Altenburg

Veren schuieren

langs de stekels van kaardebollen.

Pootjes tasten voorzichtig maar zeker naar pijnloos houvast.

De kaardebollen schommelen, ze klinken als sambaballen, door de *rammelende* rijpe zaden.

Ritselend peuteren de putters stuk voor stuk de zaden vrij, om die daarna *knisperend* van hun vliesjes te ontdoen.

Met *knappende* snavelgeluidjes worden de zaden verkleind tot hapklare brokken.

Dit alles wordt begeleid door *melodieuze* maar toch wat *blikkerige* geluidjes, die in frequentie toenemen wanneer ik de vier putters tot op enkele meters nader om er nog intenser van te genieten.

En dan heb ik het nog niet eens over dat prachtige verenkleed gehad!

Stuiterend als kiezelsteentjes

Het badgedrag van wielewalen

tekst en foto's Jouke Altenburg

Tijdens een korte vakantie in Mecklenburg-Vorpommern begin juni 2012 zat ik de nodige uurtjes in een vogelkijkhut aan de Hofsee bij Federow (Muritz), hopen op een visarend. Geduld is daarbij een schone zaak. Visarenden jagen maar enkele malen per dag en hebben in de omgeving van Muritz een flink aantal meren om uit te kiezen. Maar het leuke van uren uit een kijkhut is dat je (soms) dingen meemaakt die je niet had gezien wanneer je zelf actief vogels op gaat zoeken. Zo kan het gebeuren dat een andere vogelsoort dan je verwacht te water gaat.

Op 6 juni was ik rond zonsopgang present in de hut. Het weer was zonnig, na een koude nacht. In de hut demonstreerde een merelvrouwtje dat ze 'les' had gekregen van de naburige roerdomp: ze zat bijna in paalhouding haar eieren uit te broeden. Een zwarte specht riep vanuit het achterliggende beukenbos, grote karekieten knerpten in de rietkraag voor m'n neus dat het een lieve lust was, twee brilduikervrouwtjes leerden hun jongen duiken en hielden ondertussen de dreigend rondvliegende kokmeeuwen op afstand. Schitterend! Maar waar bleef de visarend? Een wielewaalvrouwtje verraste me door op zo'n veertig meter afstand in een hoge els aan de waterkant te gaan zitten. Tot mijn verbazing dook ze schuin omlaag naar het water - hoorde ik een plons achter de rietkraag? - en vloog direct weer terug naar haar uitgangspositie. Ik probeerde m'n camera in stelling te brengen, maar ze vloog helaas naar een plek buiten het blikveld van de kijkhut. In de gauwigheid had ik geen prooi in haar snavel gezien. Want dat moest het toch wel zijn: eten uit het water pakken?

Vier dagen later; dezelfde plek maar nu een uur of drie 's middags. Het is prachtig warm en zonnig weer geworden. De wind staat van me af en het licht komt van links. De kijkhut staat theoretisch op de ideale plek om een hoogte winnende visarend met vangst te fotograferen: tegenwind geeft immers de benodigde extra 'lift'. En weer vertonen zich na een tijdje wielewalen in het blikveld van de hut. Tenminste drie stuks zitten nog geen honderd meter bij me vandaan in een aantal hoge bomen langs het water. Te ver voor een foto. Nauwlettend houd ik ze in de kijker: hoe vaak komt het voor dat je in alle rust wielewalen kunt observeren?

Kiezelsteentjes

Na een tijdje laten ze zich alle drie achter elkaar in het water vallen. Ja, ik zie het goed, ze stuiteren als het ware op het water en vliegen met drijfnatte veren weer omhoog naar hun zitplek. Het is net keilen met platte

kieselsteentjes over het wateroppervlak. Ik waag een paar snelle foto's wanneer het spektakel zich herhaalt.... en weer herhaalt. Helaas zijn de foto's onscherp (de autofocus wordt gestoord door de golfjes en het wuivende riet) maar wel illustratief. Hoe moet ik dit schouwspel duiden: wordt hier gejaagd of gebadderd?

Eenmaal terug in Nederland daarom de literatuur ingedoken. De Vögel Mitteleuropa's van Glutz von Blotzheim biedt de meest uitgebreide informatie, gelardeerd (dank Louis, voor het verrijken van mijn woordenschat met dit werkwoord!) met fraaie tekeningen.

Vooraf bij hoge temperaturen blijken wielewalen intensief te badderen. Bijvoorbeeld door in de regen als een vleermuis ondersteboven aan een tak te gaan hangen en hun verenkleed te laten doordrenken. De aansluitende poetsbeurt wordt vervolgens op de tak uitgevoerd, dat dan weer wel. Maar het kan ook met een badvlucht. Wielewalen voeren die op verschillende manieren uit. Vanaf een hoge post wordt een glijvlucht ingezet. Dat kan een vlakke vlucht zijn, waarbij de borst nauwelijks het water raakt tot een

steile duikvlucht, waarbij de vogel volledig onderduikt. Dat laatste schijnt overigens niet zo vaak voor te komen.

Van mij mogen wielewalen vaker als kieselsteentjes over het wateroppervlak stuiteren, wanneer ik in de buurt ben. Ik kan het schouwspel nog steeds moeiteloos op mijn netvlies halen. En om het verhaal te completeren vloog uiteindelijk ook een visarend langs de hut, met prooi in de klauwen. 🐦

*Bronvermelding
Glutz von Blotzheim -
Handbuch der Vögel Mitteleuropa's.
2er Edition (1987-1997), Vol. 3 p.
1109 en 1110*

Ooievaarsnesten rond Culemborg:

Minder uitgevlogen jongen door bar lenteweer

Leo van der Kooij houdt de ooievaarsnesten in Culemborg en omgeving al jaren in de gaten. Welke bekende nesten zijn weer bewoond, welke niet meer, hebben zich nieuwe paartjes gevestigd? In het bijgaande overzicht heeft Leo de gegevens van 2011 en 2012 op een rij gezet.

Leo schrijft (juli 2012):

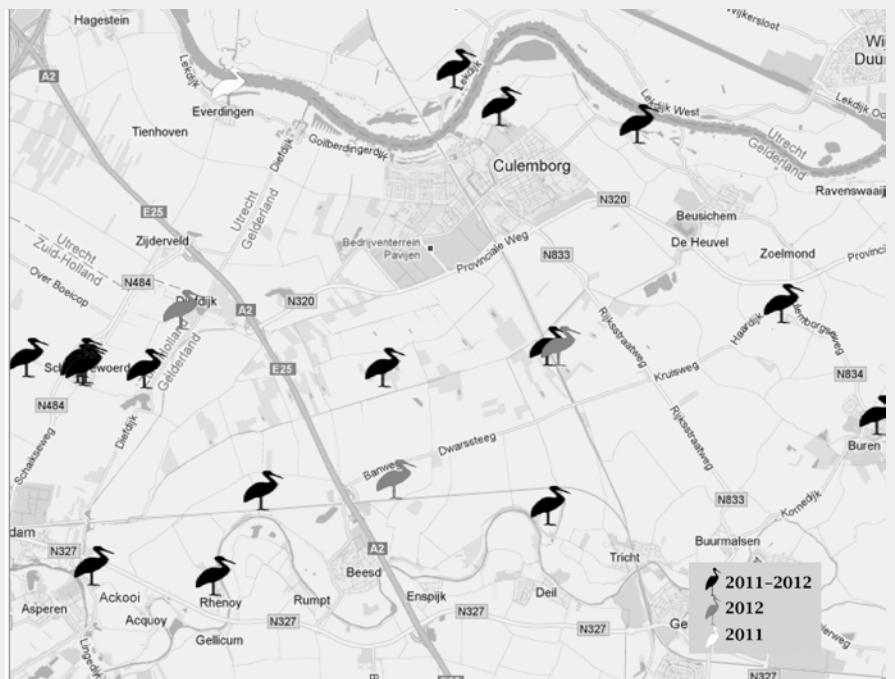
„De afgelopen week heb ik de ooievaarsnesten van vorig jaar weer bezocht en tevens drie nieuwe bewoonde nesten ontdekt. Dit jaar heb ik twee nesten uit het vorige overzicht verwijderd resp. voor het laatst vermeld, omdat zij verwijderd zijn. De resultaten zijn ondanks de uitbreiding van het aantal bezochte nesten minder dan vorig jaar. Gezien het slechte weer vanaf eind maart is dat ook te verwachten.”

Zoals in het overzicht te zien is, zijn er in 2012 eenentwintig jonge ooievaars uitgevlogen, tegen 32 in 2011. Ruim een derde minder dus. Reden tot zorg is dat niet direct. Het gaat landelijk nog altijd goed met de ooievaar, en een gezonde populatie herstelt zich wel na een wat minder jaar.

Leuk om te vermelden is nog dat twee ooievaarsparen hun nest op een portaal van de spoorweg gebouwd hebben. Hebben wij mensen graag een degelijk geluidsscherm tussen ons en de voortrazende treinen, ooievaars malen er kennelijk niet om. 🐦

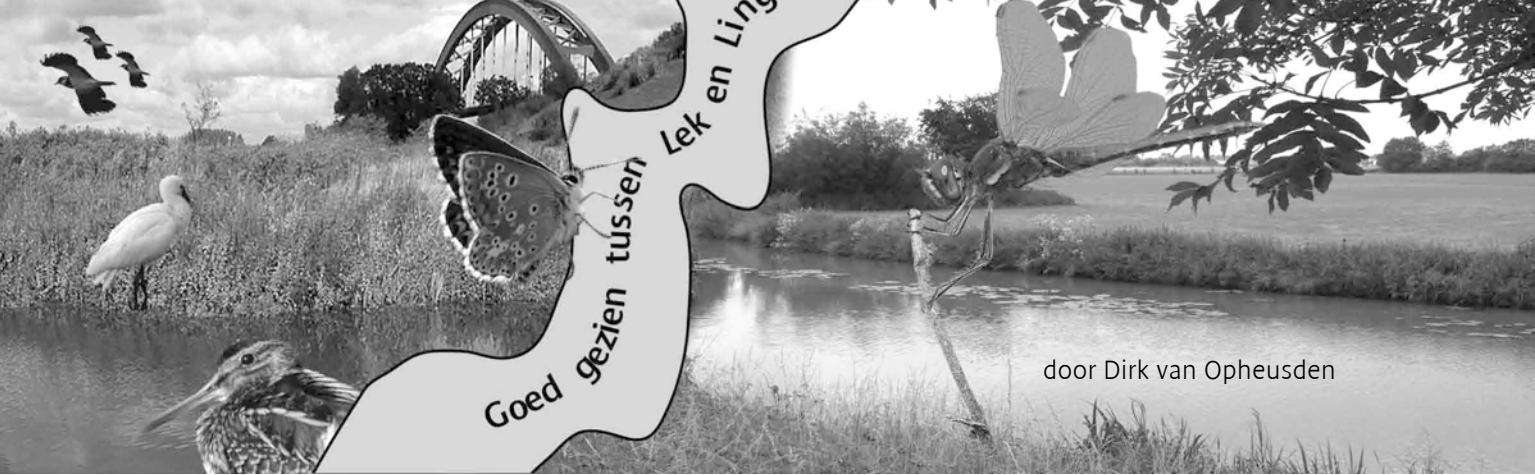

foto Jouke Altenburg

Nummer en locatie	coördinaten	atlasblok	soort nest	datum bezoek	resultaten	bijzonderheden
O1: Plantage, Culemborg	144.30-441.60	39-21-45	Boomnest	23-07-2011	3 juv.	
O2: Nieuwe Graafsteeg, Tricht	145.20-437.10	39-32-31	Paalnest	23-07-2011	Nest verlaten	In voorjaar bezet geweest, eigen waarneming
O3: Busterweg, Beesd	142.10-436.70	29-31-43	Paalnest	23-07-2011	Nest verlaten	Er is wel gebroed. 5 eieren 2 juv. mislukt. med. Bewoner
O4: Diefdijk 1/2, Schoonderwoerd	137.60-436.70	38-38-43	Paalnest	26-07-2011	3 juv.	
O5: Noachschool, Kerkweg, Schoonderwoerd	136.50-436.80	38-38-42	nest op gebouw	26-07-2011	1 juv.	
O6: Woning Kerkweg bij Noachschool S.	136.45-436.75	38-38-42	nest op gebouw	26-07-2011	3 juv.	
O7: Woning t.w. Noachschool S.	136.35-436.80	38-38-42	nest op gebouw	26-07-2011	1 juv.	
O8: Voormalig raadhuis, Schoonderwoerd.	136.40-436.90	38-38-42	nest op gebouw	26-07-2011	2 juv.	
O9: Spoorbaan t/o Industrieweg 16, Leerdam	135.40-436.90	38-48-11	Paalnest	26-07-2011	1 juv.	
O10: Meerdijk 4, Acquoy	136.60-433.00	38-48-12	Paalnest	26-07-2011	2 juv.	
O11: Dorpstraat, Rhenoy	138.90-432.80	38-48-34	Paalnest	26-07-2011	3 juv.	
O12: De Paay, Beesd	139.80-434.40	38-48-15	Paalnest	26-07-2011	2 juv.	
O13: De Neust, Mariënwaard	145.20-434.10	39-41-14	Paalnest	26-07-2011	2 juv.	
O14: Rode Heldenstraat, Buren	151.40-435.80	39-33-52	nest op gebouw	26-07-2011	3 juv.	
O15: Achterstraat, Asch	149.60-437.90	39-32-25	Paalnest	26-07-2011	1 juv.	
O16: Lekdijk West, Beusichem	146.90-441.25	39-22-43	Paalnest	26-07-2011	2 juv.	
O17: Lekdijk bij PL 200 binnendijks, Schalkwijk	143.45-442.30	39-21-34	Paalnest	26-07-2011	3 juv.	
O18: Everdingen, pastorie RK kerk	139.20-441.95	38-28-45	nest op gebouw	23-07-2011	nest verwijderd	Vorig jaar (2010) nog nest op schoorsteen aanwezig, afgevoerd van de lijst.
<i>In Schoonderwoerd mogelijk nog een nest aan de Diefdijk. Tot nu toe niet kunnen vinden. Op ander huis bij Noachschool nest in voorjaar door bewoner, verwijderd. Med. Inwoner van Schoonderwoerd.</i>					32 juv. In 2011	

Nummer en locatie	coördinaten	atlasblok	soort nest	datum bezoek	resultaten	bijzonderheden
O1: Plantage, Culemborg	144.30-441.60	39-21-45	Boomnest	14-07-2012	gebroed zonder resultaat	
O2: Nieuwe Graafsteeg, Tricht	145.20-437.10	39-32-31	Paalnest	11-07-2012	3 juv.	
O3: Busterweg, Beesd	142.10-436.70	29-31-43	Paalnest	14-07-2012	niet bezet	
O4: Diefdijk 1/2, Schoonderwoerd	137.60-436.70	38-38-43	Paalnest	11-07-2012	2 juv. uitgevlogen	Med. Bewoners
O5: Noachschool, Kerkweg, Schoonderwoerd	136.50-436.80	38-38-42	nest op gebouw	11-07-2012	gebroed zonder resultaat	
O6: Woning Kerkweg bij Noachschool, S.	136.45-436.75	38-38-42	nest op gebouw	11-07-2012	2 juv.	
O7: Woning t.w. Noachschool S.	136.35-436.80	38-38-42	nest op gebouw	11-07-2012	Nest verwijderd in 2011	Afgevoerd van de lijst
O8: Voormalig raadhuis, Schoonderwoerd.	136.40-436.90	38-38-42	nest op gebouw	11-07-2012	2 juv. uitgevlogen	Med. Buurman
O9: Spoorbaan t/o Industrieweg16 Leerdam	135.40-436.90	38-48-11	Paalnest	11-07-2012	niet bezet	
O10: Meerdijk 4, Acquoy	136.60-433.00	38-48-12	Paalnest	11-07-2012	2 juv. uitgevlogen	Waargenomen op het dak van naastgelegen woonhuis
O11: Dorpstraat, Rhenoy	138.90-432.80	38-48-34	Paalnest	11-07-2012	niet bezet	
O12: De Paay, Beesd	139.80-434.40	38-48-15	Paalnest	11-07-2012	2 juv.	
O13: De Neust, Mariënwaard	145.20-434.10	39-41-14	Paalnest	11-07-2012	1 juv.	Slechts 1 ei uitgekomen, med. bewoonster
O14: Rode Heldenstraat, Buren	151.40-435.80	39-33-52	nest op gebouw	14-07-2012	gebroed zonder resultaat	
O15: Achterstraat, Asch	149.60-437.90	39-32-25	Paalnest	14-07-2012	niet bezet	Eventuele aanwezigheid van 1 of 2 volw.onbekend
O16: Lekdijk West, Beusichem	146.90-441.25	39-22-43	Paalnest	14-07-2012	gebroed zonder resultaat	
O17: Lekdijk bij PL 200 binnendijks, Schalkwijk	143.45-442.30	39-21-34	Paalnest	14-07-2012	niet bezet	
O19: Diefdijk 22, Schoonderwoerd	138.30-437.80	38-38-34	Paalnest	11-07-2012	3 juv.	Nieuw in overzicht
O20: Nieuwe Graafsteeg, Tricht	145.40-437.10	39-32-31	Portaal spoorbaan	11-07-2012	1 juv.	Nieuw in overzicht, binnen 50 m. van een paalnest
O21: Oude Waag bij Den Daalakker, Beesd	142.30-434.60	39-41-13	Portaal spoorbaan	15-07-2012	3 juv.	Nieuw in overzicht
					21 juv. In 2012	

door Dirk van Opheusden

mei-september 2012

In deze 'Goed gezien' gaan we eerst nog even terug naar de lente. Karin Verspui ontdekte eind mei namelijk een bijzondere libellensoort in het Tichelterrein. Daarna gaan we met grote stappen door de zomer, om uiteindelijk alweer midden in de najaarstrek te eindigen. Onderweg komen we een orchidee, vlinders en vogels tegen. Komt u de komende herfst iets leuks tegen? Deel het met waarnemingen@nvwc.nl!

Gevlekte witsnuitlibel in het Tichelterrein: een bijzondere vondst (foto: Karin Verspui)

Gevlekte witsnuit in close-up. De gele vlek op het achterlijf is duidelijk te zien, de witte snuit nog net (foto: Christian Fischer/Wikipedia Commons)

Gevlekte witsnuitlibel

Donderdag 24 mei 2012:

'Tijdens een bezoek aan de Put van Buren (het Tichelterrein) heb ik naast soorten als smaragdlibel, viervlek, grote roodoogjuffer, vuurjuffer, lantaarntje, variabele waterjuffer, azuurwaterjuffer en glassnijder bij een van de plasjes een witsnuitlibel gezien. Aan de grote rode vlekken op zijn achterlijf en het rode pterostigma was te zien dat het om een noordse witsnuit ging. Deze is de afgelopen jaren al een paar keer eerder gezien in het gebied. Bij een tweede rondje door het gebied trof ik bij hetzelfde plasje weer een witsnuitlibel aan. Dit was een andere soort witsnuitlibel, de gevlekte witsnuit, die een opvallende gele vlek op zijn achterlijf heeft. Deze is nooit eerder gezien in de Put van Buren en ook niet de omgeving van Culemborg, voor zover ik weet.' (Karin Verspui)

Een nieuwe soort voor ons werkgebied, en nog een zeldzaamheid ook! Niet alleen in ons werkgebied, maar ook in de (verre) omgeving is de kans om een gevlekte witsnuitlibel tegen het lijf te lopen maar heel klein, al zijn er dit jaar ook enkele waarnemingen uit de Gagelpolder bij Utrecht. Het bolwerk in Nederland voor de gevlekte witsnuitlibel is het Nationaal park De Weerribben.

De noordse witsnuitlibel is een stuk algemener. Ter vergelijking: op Waarneming.nl zijn voor de gevlekte witsnuit in 2011 nog geen vijfduizend exemplaren opgevoerd en voor de noordse witsnuit meer dan zesendertigduizend. Dat verschilt dus wel een paar orden van grootte. Op 17 mei 2006 is de allereerste noordse witsnuitlibel in ons werkgebied waargenomen, ook in het Tichelterrein. In 2007 heeft de soort er zich waarschijnlijk voor het eerst voortgeplant. Uit 2008 zijn er geen waarnemingen, uit 2009 zijn er drie, en uit 2010 en 2011 geen enkele. Van een zekere vestiging van de soort lijkt dus nog geen sprake te zijn.

Witsnuitlibellen heten zo omdat ze een wit 'gezicht' hebben. De libellen horen bij de familie van de korenbouten. In Nederland komen vijf soorten voor. Behalve de zeldzame gevlekte witsnuitlibel en de algemene noordse witsnuitlibel zijn dat de venwitsnuitlibel (vrij algemeen), de sierlijke witsnuitlibel en de oostelijke witsnuitlibel. De laatste is ook de zeldzaamste; in Nederland is er maar één populatie van.

(Bron: Libellen tussen Lek en Linge (NVWC 2010), Libellennet.nl, Waarneming.nl)

Bijenorchis

Zaterdag 7 juli 2012:

'Recent heb ik in het werkgebied van de NVWC een bijenorchis gevonden, een prachtige orchidee (zie foto). De bijenorchis neemt vooral het westen van ons land sterk toe de laatste 10 jaar. Op verzoek van de beheerder wordt de locatie pas in het najaar bekend gemaakt.' (Rob van de Haterd)

De bijenorchis is bezig met een opmars. Kwam hij vroeger alleen in het zuiden van ons land voor (Limburg, Zeeland), vooral via het westen breidt de soort zich steeds verder uit naar het noorden. Zelfs op Texel is de bijenorchis al aangetroffen. Ook in het binnenland wordt de bijenorchis de laatste jaren vaker gevonden.

Helaas moeten orchideeën hun schoonheid nog vaak bekopen met de dood. Rietorchissen die in een Culemborgse woonwijk werden aangetroffen, bleken later te zijn geplukt. Daarom maken wij de plek waar de bijenorchis gevonden is niet bekend. We gaan ervan uit dat echte liefhebbers de soort wel weten te vinden.

(Bron: Natuurbericht; Wikipedia)

De bijenorchis: het patroon op de onderste bloemlip zou een bij moeten imiteren en lokken (foto: Rob vande Haterd)

Grote beer

Donderdag 30 augustus 2012:

Een mailtje van Kurt de Kimpe aan waarnemingen@nvwc.nl. Een foto van een prachtige vlinder: beige vleugels met grillige zwarte vlekken, een zwart donzig borststuk en feloranje ondervleugels. En uiteraard de vraag: 'Welke (nacht)vlinder is dit?'

Het blijkt te gaan om een grote beer. Het is een algemeen voorkomende nachtvlinder die van half juni tot in september vliegt. De spanwijdte is 50 tot 70 millimeter. Als de vlinder verstoord wordt, toont hij zijn oranje achtervleugels en produceert hij een heldergele vloeistof uit twee klieren achter zijn kop. Wie zich afvraagt wat dat allemaal te maken heeft met beren, laat staan grote, moet de vlinder even vergeten en kijken naar de rups. Dat is een flink, sterk behaard gevaarte dat zijn naam wél eer aan doet. De rupsen worden in het algemeen gezien vanaf september. De vlinder overwintert ook als rups.

De grote beer hoort bij de vlinderfamilie Arctiinae (beervlinders), waar ook de sint-jacobsvlinder bij hoort. Het is een familie waarvan veel leden ronduit poëtische namen dragen als muisbeertje, dienaar, klein muisbeertje en zelfs rozenblaadje. Ook de witte en gele tijger horen erbij. De Engelse naam van de grote beer prikkelt de verbeelding al net zo: garden tiger. Zoals mijn vader gezegd zou hebben toen ik nog een ukkie was: „Als je heel goed luistert, dan hoor je hem ook heel zachtjes grommen.” Het is de redactie niet bekend of Kurt iets heeft gehoord.

(Bron: Vlindernet.nl)

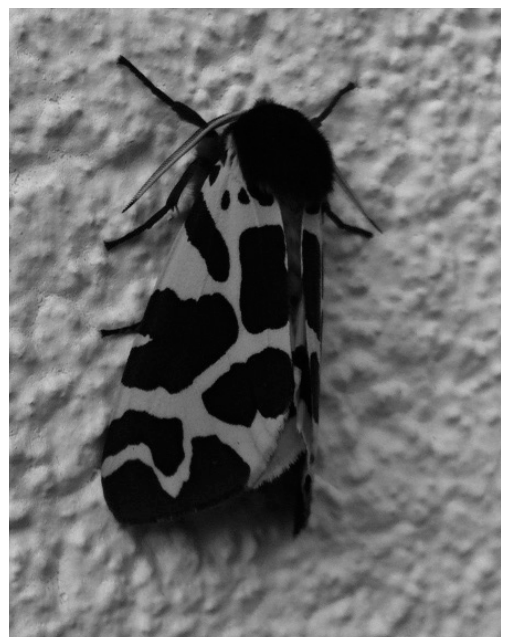

Aan de rups dankt de grote beer zijn naam (foto: Luc Viatour/Wikipedia Commons; www.lucnix.be)

De felle kleur op de achtervleugels van de grote beer dient om vijanden af te schrikken (foto: Wikipedia Commons)

Grote beer: een kleurrijke nachtvlinder (foto: Kurt de Kimpe)

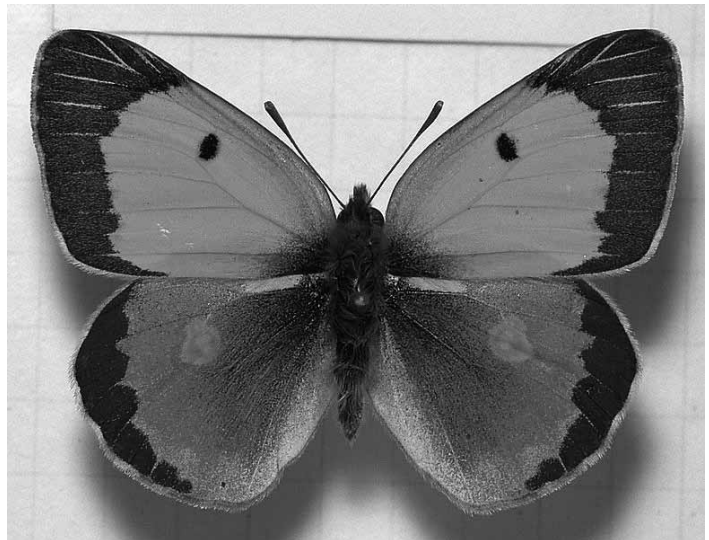
Oranje luzernevlinder

Zaterdag 1 september 2012:

'Einde van de middag was ik bezig om vlinders te fotograferen in de tuin, toen plotseling deze oranje luzernevlinder langs kwam fladderden! Hoe snel de vlinder kwam, zo snel was ie ook weer verdwenen, maar vond het een leuke verrassing! Gelukkig bleef hij nog even twee keer kort zitten voor een foto:)' (Wiegert Steen)

De oranje luzernevlinder is een trekvlinder die ieder voorjaar vanuit Zuid-Europa naar het noorden trekt. De vlinders planten zich ook bij ons voort; dat zorgt voor een tweede generatie die vooral in augustus en september vliegt. Bij ons in de buurt wordt de oranje luzernevlinder niet veel gezien. Op Waarneming.nl zijn de jaren 2010 en 2012 (vooral nog) allebei goed voor een waarneming. In 2009 werden er veel meer gezien (92), maar dat was dan ook een uitzonderlijk goed jaar voor de oranje luzernevlinder (en andere vlinders, zoals de distelvlinder).

(Bron: Vlindernet.nl, Waarneming.nl)

In rust heeft de oranje luzernevlinder zijn vleugels meestal gesloten. Dit is een mannetje in volle glorie (foto: Sarefo/Wikipedia Commons)

Een vrij schaarse verschijning, ook in ons werkgebied (foto: Wiegert Steen)

Korter op de poten dan een 'gewone' grutto en een kortere, opgewipte snavel (foto: Arnstein Ronning via Wikipedia Commons)

Rosse grutto

Zondag 2 september 2012:

'Even een kort verslag van een aangename ochtendje trekten op zondag 2 september. (...) Hoogtepunt was om ongeveer 7 uur toen drie rosse grutto's op ooghoogte stroomafwaarts over de Lek vlogen.' (Gerrit Jan Klop)

'Prachtwaarneming die rosse grutto's! Eerste keer in deze eeuw dat ze op de telpost zijn gezien. In het magische Steenwaard-jaar 2000 werden op vier data in totaal zeven rosse grutto's gezien. En op 5 september 1998 vloog er een over de post (mooi in lijn met de waarneming van vandaag). In totaal zijn er acht waarnemingen van dertien exemplaren bekend uit ons werkgebied. De laatste van 29 april 2002 (twee stuks) in de Steenwaard. (bron: Hak-al-special dec. 2002, nr 4.)' (Louis van Oort)

'Op 19 augustus jl zaten tenminste 4 rosse grutto's zich te poetsen in het avondzonnetje in de lagune van de westelijke Baarsemwaard. Had niet door dat ze zo schaars zijn in het werkgebied.' (Jouke Altenburg)

Anders dan de welbekende grutto is de rosse grutto geen weidevogel. Het is een soort van de open toendra en hoogvenen in de taiga. De rosse grutto broedt dus ver ten noorden en noordoosten van 'onze' grutto's. Net als de grutto is het een langeafstandstrekker, die overwintert in West-Europa en West-Afrika. Ook in Nederland overwinteren veel rosse grutto's, vooral langs de kust en in de Waddenzee. In ons werkgebied zien we ze hooguit op doortrek, zowel in voor- als najaar. De rosse grutto's die we in Nederland zien, broeden in Scandinavië, Rusland en Siberië. Er is ook een populatie die in Alaska broedt. Uit satellietonderzoek is gebleken dat deze vogels in één keer naar hun overwinteringsgebieden in Nieuw-Zeeland vliegen, dwars over de Atlantische oceaan. Over die afstand van meer dan tienduizend kilometer doen de vogels ongeveer een week.

In de vlucht is een rosse grutto (in winterkleed) aan een aantal kenmerken te onderscheiden van een grutto. Ten eerste steken de poten bij een rosse grutto nauwelijks voorbij de staart. Die staart is bij een rosse

grutto gestreept (Engelse naam: bar-tailed godwit) en bij een grutto zwart (black-tailed godwit). De witte vleugelstrepen van de grutto ontbreken bij de rosse; de rosse heeft een witte wig op zijn rug die de grutto niet heeft. Op de grond heeft een rosse grutto kortere poten dan een grutto. De snavel is iets korter en duidelijk opgewipt. Een man in zomerkleed is onmiskenbaar door zijn ongestreepte diep bruinrode borst en buik.

Overigens is ook de grutto van oorsprong helemaal geen weidevogel, maar een soort van veen- en moerasgebieden. De grutto is er geweldig goed in geslaagd zich aan te passen toen deze gebieden in Nederland werden ontgonnen en in gebruik werden genomen als weidegrond. Tot in de jaren vijftig namen de aantallen enorm toe, wat leidde tot een status als 'koning van de weidevogels'. Vervolgens zorgde de intensivering van de landbouw voor veranderingen van zijn leefgebied waaraan de grutto zich veel minder goed kan aanpassen. Gevolg is dat de aantallen gekelderd zijn en nog steeds afnemen. Zijn status heeft hij nog steeds, maar het koninkrijk van de grutto is een stuk kleiner geworden.

(Bron: Waarneming.nl, Wikipedia) 🐦

Rosse grutto's in vlucht. Bij ons een schaarse verschijning (foto: Ken Billington/focusonwildlife.com via Wikipedia Commons)

Wordt de nieuwe vogelatlas de katalysator voor een NVWC-avifauna ?

door Jouke Altenburg, Theo Boudewijn, Mark Collier en Louis van Oort

Op 1 december gaat het veldwerk voor de nieuwe Atlas van de Nederlandse vogels van start. Tot 31 juli 2015 zullen winter- en broedvogels in heel Nederland volgens gestandaardiseerde methoden worden geteld. De telling wordt gecoördineerd door Sovon Vogelonderzoek Nederland.

Het is de bedoeling dat het veldwerk wordt uitgevoerd door vrijwillige vogelkenners, zoals bijvoorbeeld de NVWC-leden.

Onze Vogelwerkgroep heeft al meer dan tien jaar de ambitie om een avifauna voor het werkgebied uit te brengen. De Insectenwerkgroep heeft al twee zeer inspirerende proeven van bekwaamheid op dit vlak afgeleverd: Vlinderen tussen Lek en Linge (1998) en Libellen tussen Lek en Linge (2008). Beide uitgaven zijn zeer goed ontvangen, ook buiten onze vereniging. Nu kan zeker niet gesteld worden dat de vogelwerkgroep niets soortgelijks heeft gepresenteerd. Er zijn twee gedegen Hak-al specials (1999 en 2002) van de hand van Arjan Brenkman, Louis van Oort en Paul van Veen verschenen over de vogelstand in ons werkgebied.

Waarom is het de Vogelwerkgroep dan in tien jaar tijd niet gelukt een echte Avifauna op te stellen? Kennis en vaardigheden hebben we genoeg in huis. Tijd blijft natuurlijk een schaars goed en het helpt ook niet mee dat er meer dan tweehonderd vogelsoorten in het werkgebied zijn gezien, die we mogen beschrijven. Toch heel wat meer dan de enkele tientallen soorten libellen en dagvlinders. Toch is er volgens ons een belangrijke inhoudelijke reden voor het uitblijven van de avifauna: het ontbreken van een gebiedsdekkende telling voor de broed- en winterperiode, die al onze telgegevens bindt en duidt.

De onderzoeksopzet voor de nieuwe Atlas van de Nederlandse vogels kan hierin echter voorzien (zie kader). Met als bijkomend voordeel dat het onderzoek ook buiten het NVWC-werkgebied wordt uitgevoerd. Daarmee zijn onze resultaten te vergelijken met die van omliggende regio's en met de landelijke verspreiding, aantallen en trends. Mooier kunnen we het niet krijgen! Bovendien krijgen we als tellende vereniging van Sovon de beschikking over alle waarnemingen die derden in ons werkgebied doen.

Hoeveel werk is het eigenlijk?

De tijdsbelasting van het telwerk wordt door Sovon geschat op acht veld-dagen per Atlasblok, exclusief bureauwerk. Ons werkgebied bestaat uit:

- drie hele atlasblokken: 39-31, 39-32 en 39-33;
- twee halve atlasblokken aan de zuidzijde: 39-41, 39-42;
- twee halve atlasblokken aan de noordzijde: 39-21 en 39-22.

Op 39-41 na zijn deze blokken inmiddels geclaimd door Louis, Mark en Theo, terwijl Louis ook nog het vak 39-42 (buiten het werkgebied maar in zijn achtertuin) geclaimd heeft. Maar we kunnen het niet alleen en dat willen we ook niet. Iedereen kan zijn steen of steentje bijdragen!

Natuurlijk, het atlasonderzoek kost tijd. En we hebben het allemaal druk, Maar wanneer we de taken verdelen, is het goed te doen. Op die manier is en blijft het leuk voor iedereen, zowel voor de gevorderde vogelaar als voor de beginner. Vooral de laatste kan in korte tijd zijn vogel- en gebiedskennis flink uitbreiden. Het belangrijkste is dat we als vogelwerkgroep met ons allen een project gaan doen.

Verklarende woordenlijst

Atlasblok

Vierkant op een stafkaart van vijf bij vijf km. Basiseenheid voor inventarisaties.

Avifauna

Een boek dat met teksten, foto's, kaarten en grafieken de verspreiding en aantallen in het wild levende vogels in een bepaald gebied beschrijft. Vaak worden telresultaten en schattingen in historisch perspectief geplaatst en veranderingen in de vogelstand verklaard. Aan een avifauna ligt volgens de huidige standaarden een wetenschappelijk onderbouwd telconcept ten grondslag

BMP - Broedvogelmonitoringproject.

Met zeven tot negen bezoekreundes worden broedvogelterritoria in kaart gebracht in een afgebakend gebied. Na afloop van het seizoen worden volgens vaste regels de waarnemingen omgezet in een aantal territoria per soort in het gebied.

Kilometerhok

Vierkant van 1 bij 1 km. Basiseenheid voor inventarisaties.

Gouden grid nieuwe vogelatlas

Vast patroon van acht kilometerhokken in een atlasblok. Door het vaste patroon worden alle leefgebieden in Nederland representatief verdeeld en wordt niet alleen maar in goede vogelgebieden geteld. Door in deze km-hokken met een tijdsbeperking van één uur te tellen worden waarnemereffecten op de telresultaten geminimaliseerd.

MUS - Meetnet Urbane Soorten

Telling van broedvogelsoorten die binnen de bebouwde kom voorkomen. Wordt uitgevoerd door per postcodegebied drie keer in het broedseizoen op circa twintig punten vijf minuten lang alle vogels te tellen die binding met het terrein hebben.

PTT - PuntTransectTelling

Jaarlijks tussen 15 december en 1 januari wintervogels tellen langs een vast traject. Op vaste punten worden vijf minuten lang alle vogels genoteerd die binding met het terrein hebben. Waardevolle aanvulling op onder andere watervogeltellingen.

Watervogeltelling (Rivierentelling)

Met een maandelijks telling van september t/m april worden de aantallen en verspreiding van watervogels tijdens het winterseizoen vastgesteld. Door de maandelijks telopzet wordt van iedere soort het piekmoment meegenomen.

Foto's maken voor de VogelAtlas/ onze avifauna

Zelfs niet-vogeltellers kunnen meedoen. Meld je aan bij het project www.NLinBeeld.org en ga foto's maken op het middelpunt van een of meer kilometerhokken. Zo krijgen we een databank met foto's van ons landschap. Heel waardevol voor publicaties. Naar representatieve landschapsfoto's is altijd vraag, want iedereen fotografeert alleen de bekende 'mooie' plekken.

foto Jouke Altenburg

Droom

We dromen even weg.....

- Jaarlijks worden tussen 2012 en 2015 drie atlasblokken geteld door in totaal zes à negen tellers. Met twee of drie tellers per atlasblok kan het werk goed worden verdeeld en kunnen de lopende tellingen en vogelonderzoeken ook nog doorgaan.

- Andere vogelwerkgroepleden die minder tijd beschikbaar hebben gaan buiten het gouden grid losse kilometerhokonderzoeken doen in de atlasblokken. Dat kost één uur maal vier periodes voor een complete serie van één km-kok. Zelfs een bezoek van twee keer een uur (in broed- resp. winterperiode) is al waardevol. Laten we het heel ruim nemen met reistijd en bureauwerk: totaal kost een km-hok dan een halve tot een hele dag in een jaar. In drie jaar moeten dus tientallen losse km-hoktellingen mogelijk zijn.

- Het kan zelfs nog simpeler: beperk je tot de herhaalde punttelling van twee keer vijf minuten in het midden van een kilometerhok in de vier vastgestelde periodes. Kun je vast wel combineren met woon-werkverkeer of andere gezinsbesognes. Kost enkele uurtjes op jaarbasis. Dat zouden we in de drie atlasjaren eigenlijk in al onze km-hokken voor elkaar moeten krijgen.

- Wil je alleen maar hobbyvogelen, ook goed. Maar voer dan echt al je waarnemingen van schaarse en zeldzame vogelsoorten en kolonievogels in op www.waarneming.nl. Niet alleen in het broedseizoen, maar ook voor de wintervogels.

Zet deze inspanningen eens af tegen de dataset we daarvoor terugkrijgen. Eentje die het mogelijk maakt om na 2015 met elkaar een echte Avifauna van de West-Betuwe te maken en anderen te informeren over de (resterende) vogelrijkdom van onze woonomgeving. En natuurlijk kun je op basis van zo'n gegevensset ook prima je beschermingsactiviteiten

onderbouwen. Onderzoeken, genieten en beschermen, dat zijn immers de dragende hoofdactiviteiten van onze NVWC! Als deelnemer krijg je een uitstekend inzicht in de verspreiding van de broed- en wintervogels in het werkgebied. Kunnen we misschien eindelijk Arjan Brenkman op één van de komende Big-Day's van zijn Gouden Snip beroven. Moet hij alleen natuurlijk niet gaan meedoen, want dan wordt het verschil alleen maar groter.

Dus doe mee! Alle vogels tellen, voor de nieuwe Atlas en een NVWC-avifauna. Wij hebben er zin en we hopen dat dit ook voor jullie geldt.

Meld je belangstelling bij de auteurs
(e-mail: atlastelling@nvwc.nl).

Meer informatie en bronvermelding:
www.sovon.nl/vogelatlas
www.NLinbeeld.org

Vogelaars tellen in de periode 2012-2015 alle vogels van Nederland. Daar doe jij toch ook aan mee?

Meedoen kan op verschillende niveaus afhankelijk van je beschikbare hoeveelheid tijd.

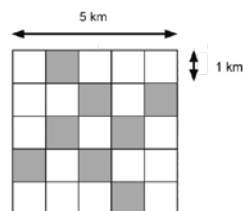
Claim je atlasblok

Opstellen van een zo volledig mogelijke soortenlijst per atlasblok, voor zowel broed- als wintervogels.

Kilometerhokonderzoek

In elk atlasblok (5x5 km) zijn acht km-hokken volgens een vast patroon geselecteerd: het Gouden Grid.

Bezoek deze km-hokken minstens vier maal exact één uur (waarvan 5 minuten een punttelling) in vastgestelde periodes.

Aanvullend atlasblokonderzoek

Bezoek alle biotopen van je geclaimde atlasblok (5x5 km) minstens driemaal in zowel het broed- als het winterseizoen + enkele nachtbezoeken.

Andere mogelijkheden om mee te doen:

- Losse kilometerhok-onderzoeken (als je bijvoorbeeld een weekendje weg bent)
- Losse waarnemingen zijn welkom en kunnen ook ingevoerd worden via www.waarneming.nl

Op www.sovon.nl/vogelatlas staat alle informatie, kun je een atlasblok claimen en je telgegevens doorgeven.

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

Een keuze uit de inhoud van de binnengekomen tijdschriften:

't Altenatuurtje

In dit nummer las ik een artikel over de aanleg van een insectenwand op Fort Giessen.

Het artikel gaat ook in op het effect van het bestrijdingsmiddel Imidacoprid op bijen en andere insecten en daarmee op de biodiversiteit. Ik denk dat wij als NVWC hierop kunnen aansluiten door ook een insectenwand aan te leggen, bijvoorbeeld bij Fort Werk aan 't Spoel, en dit te koppelen aan voorlichting en insectenbescherming (bladzijde 18/21).

Argus

De hobbyjagers krijgen ervan langs in Argus. In de column 'Wreed' stelt de auteur:

'Hobbyjagers scheppen er een duivels genoeg in om dieren zonder enige reden overhoop te schieten en betalen grof geld om verre reizen te maken alleen om weer eens een ander soort dier te

kunnen vermoorden. 'Het artikel 'Vermeende dierenvrienden' sluit hierop aan.

De Dompfoorn

In de Dompfoorn staat een verslag over een 'Big Day'. Zoals bekend, wordt door onze vereniging elk jaar zo'n evenement georganiseerd. Onze buur, De Vijfheerenlanden, heeft dat nog nooit gedaan. Om daarin verandering te brengen, heeft Ronald Jansen zelf in z'n eentje een Big Day gehouden op 8 en 9 mei van dit jaar. Aan het eind van de 24 uur stond zijn teller op 119 soorten. Lees verder zijn verslag op bladzijde 23-25.

Momenteel ligt het beste vogelgebied in onze omgeving net buiten ons werkgebied. Het is de Everdingerwaard. Het is de buren komen hier graag en ontdekken spectaculaire soorten zoals steltkluut, rosse grutto, zwarte wouw en kanoet. Zie verder het waarnemingenoverzicht op bladzijde 26-36.

De Knipselkrant

Als we op de berichten in de pers over de natuur in ons land mogen afgaan, lijkt het wel of overlast het belangrijkste onderwerp is. Nederland komt om in de ganzen, zwijnen, damherten, vossen is de boodschap. Veel beweringen zijn louter uit de lucht gegrepen, maar zetten wel de toon. „Weg met al die beschermers en natuurliefhebbers waardoor boerend en ondernemend Nederland geen kant meer op kunnen.” Onthullend en treurig-stemmend leesvoer.

De Kruisbek

Wie kent de Steenwaard niet? In De Kruisbek schrijft Jan Buys over de vogels van deze uiterwaard aan de overkant van de lek. Hij heeft

van 2005 tot 2011 voornamelijk de broedvogels geïnventariseerd. In deze periode hebben er 72 soorten gebroed.

Hij constateerde toename en afname en doet aanbevelingen voor het beheer (bladzijde 1-7).

Verder van ons af ligt de Molenpolder ten noordoosten van Utrecht, bij Westbroek. Hier wordt al achttien jaar aan broedvogelonderzoek gedaan. Het verslag hiervan op bladzijde 8-16 is zeer lezenswaard.

Verderop in dit tijdschrift staat nog een artikel over 'Het herkennen van Grote Meeuwen' (deel 1), en een verslag van de eerste Big Day in Utrecht.

De Levende Natuur

Het meinummer van De Levende Natuur is helemaal gewijd aan de Waddenzee. Een meer dan tachtig bladzijden dik nummer is het geworden. Een scala van onderwerpen wordt in zeventien artikelen belicht. Aan de orde komen onder andere: visstand en visserij, mossels, garnalen, plankton en zeegras. Door de aanleg van de Afsluitdijk en door de vele andere 'harde' waddenzeedijken zijn vele natuurlijke processen tot stilstand gekomen. Voor een bij uitstek dynamisch systeem als de Waddenzee is dit funest. Er zijn allerlei plannen ontwikkeld om de dynamiek weer te vergroten en daardoor de rijkdom van de Waddenzee te herstellen.

Het artikel 'Programma Naar een rijke Waddenzee: waarom is het nodig en wat is er inmiddels bereikt?' laat zien wat er nog allemaal gebeuren moet. Een mooie tekening laat zien hoe een nog aan te leggen visrivier de verbinding tussen twee geblokkeerde ecosystemen kan herstellen. Met name de trekkende vissen; houting, fint en zalm zullen hiervan profiteren (bladzijde 148/151).

Korhoenders, duinkorstmossen, bosontwikkeling in de Wieringermeerpolder en de Brunssummerheide zijn de onderwerpen van het julinummer. Bemoedigend is het te lezen hoe door gerichte maat-

regelen bloemrijke bermen in de Noordoostpolder weer zijn hersteld na jarenlange verwaarlozing en verkeerd beheer. Bijna veertig kilometer wegberm is er vanaf 1999 afgeplagd. Nu groeien er weer zeldzame planten zoals agrimonie, blaassilene, duizendguldenkruid, ogentroost en de orchideeën rietorchis en bijenorchis (bladzijde 162/166).

Lutra

Een zeer zeldzaam en bijzonder zoogdier is de eikelmuis, een bijzonder sierlijk knaagdier dat zich als een miniatuureekhoorn door bomen en struiken beweegt. In Lutra lezen we over het voedsel van de enige Nederlandse populatie in het Limburgse Savelsbos. De dieren blijken zowel veel dierlijk (insecten) als plantaardig voedsel (zaden) te eten (bladzijde 16/27). Hazelmuisen, boommarters en zeehonden zijn de overige onderwerpen van artikelen.

Nieuwsbrief van EIS Nederland

In de serie Fauna van Nederland verschijnt in het najaar een deel over de Nederlandse bijen. Hierin worden alle 357 inheemse soorten besproken. In de nieuwsbrief van EIS- Nederland lezen we er meer over.

Ravon

Vissen, amfibieën en andere in het water levende dieren zijn niet altijd makkelijk waar te nemen. In Ravon staat een nieuwe manier beschreven om niet alleen de aanwezigheid, maar ook de aantalsdichtheid van de waterbewoners vast te stellen. De methode, Environmental DNA (afgekort eDNA) is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende organismen in water DNA sporen achterlaten. Met behulp van watermonsters kan dit DNA worden aangetoond, als de soortspecifieke kenmerken zijn vastgesteld. eDNA betekent een doorbraak in het onderzoek naar in het water levende soorten. De trefkans is meerdere malen groter en het leidt tot een forse tijds- en daarmee

kostenbesparing. Hoe het precies in zijn werk gaat en welke proefprojecten worden genomen, is te lezen in het artikel op bladzijde 32/38.

Schubben en Slijm

In Schubben en Slijm vinden we ondermeer "De resultaten van het meetnet reptielen in 2011". De vier soorten hagedissen vertoonden met uitzondering van de levendbarende hagedis een sterke toename. De drie soorten slangen bleven stabiel. Hoewel er in ons werkgebied momenteel geen reptielen voorkomen, is vestiging van ringslangen niet uitgesloten. Voor alle andere soorten zijn er geen geschikte leefgebieden in de directe omgeving. De Utrechtse Heuvelrug is als leefgebied voor hagedissen en slangen wel van belang.

Vakblad natuur bos landschap

In deze rubriek heb ik al eerder gewezen op het interessante tijdschrift 'Vakblad natuur bos landschap'. Samen met De Levende Natuur is dit tijdschrift een belangrijke informatiebron voor iedereen met belangstelling voor het wel en wee van de natuur in ons land. De onderwerpen zijn zo divers dat er voor iedere natuurliefhebber wel wat te ontdekken valt.

In het juninummer gaat het onder andere over grootschalig heideherstel in het Dwingelderveld

in Drenthe. Hierin lezen we hoe het werken in de praktijk steeds weer leidt tot nieuwe en betere inzichten. Het artikel 'Van heidegebruik naar -beheer' borduurt hierop voort. Het blijkt dat ieder gebied een eigen aanpak vraagt en dat er dus geen algemeen geldend recept bestaat (bladzijde 4/7).

Wordt de natuur nog wel serieus genomen? Vraagt de auteur van het artikel op bladzijde 36/39 zich af. Sinds het aantreden van Henk Bleker als staatssecretaris is het beleid helemaal omgeslagen. Er kan gesteld worden dat zijn beleid niet gebaseerd is op een visie, maar op bezuinigingen en het ademt agressie naar het oude beleid en de mensen die dat gestalte hebben gegeven. De vraag is nu hoe de natuurbescherming hierop kan reageren. Natuurbescherming moet breder en meer bij het hart dan bij het hoofd komen te liggen.

Een onderzoek naar de achteruitgang van de stand van de tapuiten in ons land, kwam aan het licht dat broedsels door gifstoffen als dioxines en PCB's in de eifase mislukken. De vraag is nu hoe deze gifstoffen uit het milieu te verwijderen (bladzijde 32/34).

Vlinders

In nummer 2/12 staat de nieuwe Rode Lijst voor de Nederlandse libellen.

Samengevat ziet die eruit als volgt: Verdwenen uit Nederland: 5 soorten.

Ernstig bedreigd: 4 soorten.

Bedreigd: 6 soorten.

Kwetsbaar: 6 soorten.

Gevoelig: 2 soorten.

Thans niet bedreigd: 42 soorten. Lees verder op bladzijde 4/7 voor meer details en de eindbalans.

In het blad vinden we verder artikelen over de sleedoornpag, het spiegeldikkopje en argusvlinders. Een beknopte versie van het jaarverslag over 2011 van de Vlinderstichting staat op bladzijde 15/18. Annette van Berkel treft in haar tuin in Culemborg een bak vol surprises aan als zij de nachtvlinder openmaakt. Met haar artikel wordt

de start van een Landelijk Meetnet Nachtvinders aangekondigd (bladzijde 20/21).

In het meinummer staat een impressie van de Nationale Nachtvindernacht op de locatie Belmonte in Wageningen. Er komt steeds meer belangstelling voor nachtvinders, en dus tijd om ze in de schijnwerper te zetten. Met het organiseren van een foto- en filmwedstrijd wil De Vlinderstichting de interesse in deze grote groep vlinders aanzwengelen (bladzijde 12/13).

Zoogdier

Goed nieuws over bevers en otters in Zoogdier. In Groningen en Drenthe breiden de bevers zich steeds verder uit en langs de IJssel hebben zich otters gevestigd. Voor de damherten in de duinen bij Haarlem is een goed beheersplan vereist. Met het oog op de toekomst van deze mooie dieren in de duinen is dat van groot belang. Hoe zo'n plan dat recht doet aan alle belangen die hier in het geding zijn eruit moet komen te zien, lezen we in het artikel op bladzijde 4/7. Lange tijd werd gedacht dat de konik het meest oorspronkelijke paardenras van Europa is. Vandaar dat in ons land koniks als grote grazers worden ingezet in natuurgebieden. Uit onderzoek is gebleken dat de uit Engeland afkomstige Exmoor-pony dichter bij het oerpaard staat en dus als natuurlijke grazer bij voorkeur in aanmerking komt (bladzijde 14/16).

Windmolens hebben nadelige effecten op vleermuizen. Bij plaatsing van deze molens is het dus zaak rekening te houden met deze dieren. Wat de effecten zijn en hoe we die mogelijk kunnen vermijden, staat te lezen in het artikel op bladzijde 8-9.

Als je een boswandeling maakt, kom je vaak afgeknaagde sparren- en dennenkegels tegen.

Aan de manier van knagen kan je vaak aflezen welk dier dat gedaan heeft. Op bladzijde 24 en 25 staan mooie foto's met beschrijving.

'De toekomst van de natuursector in Nederland'

Tenslotte wil ik graag de publicatie 'De toekomst van de natuursector in Nederland' onder de aandacht brengen. Deze bundeling van vier voordrachten door prominente wetenschappers is meegestuurd met het tijdschrift Zoogdier. Het is niet groot en daarom is het in onze bladenbak naast de bar makkelijk over het hoofd te zien. Dat zou bijzonder jammer zijn, want er worden interessante en vernieuwende gedachten naar voren gebracht.

Hieronder volgen enkele citaten:

'De natuurbeschermers moeten en kunnen veel meer appelleren aan het gevoel van mensen. Stel dus het landschap en de soort weer centraal.'

'Ik denk dat er voldoende nieuwe economische markten zijn waar de natuursector haar voordeel uit kan halen.'

'De natuurbeweging zou er goed aan doen om nauwkeurig na te gaan wie haar vrienden eigenlijk zijn, nu en in de naaste toekomst.'

Dus NVWC'ers, neem een half uurtje de tijd om kennis te nemen van de ontwikkelingen rond ons aller hobby: de natuur in Nederland.

Lijst van ontvangen tijdschriften:

't *Alternatuurtje*, Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur, jaargang 31 nummer 3 (90), mei 2012
Argus, De Faunabescherming, jaargang. 37 nummer 1, mei 2012

De Dompfoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jaargang 46 nummer 2, juni 2012

Knipselkrant, De Faunabescherming, jaargang 36 nummers 1, mei, 2, juni en 3, september 2012

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jaargang 55 nummer 3, juni 2012

De Levende Natuur, jaargang 113 nummers. 3, mei en 4, juli 2012

Lutra, Zoogdierverseniging Nederland enz. vol 55 nummer 1, juni 2012

Mooi Gelderland, Geldersch landschap en kasteelen, jaargang 9 nummers 2, zomer en 3, herfst 2012

Nieuwsbrief EIS Nederland, nummer 55, juli 2012

Puur Natuur, Natuurmonumenten nimmer. 2 zomer 2012

Ravon, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland, jaargang 14 nummer 2 (nummer 44)

Schubben en Slijm, Ravon nieuwsbrief, nummer 12, juli 2012

Vakblad natuur bos landschap, jaargang.9 nummers 5, mei en 6, juni, 2012

Vlinders, De Vlinderstichting, nummers 2, mei en 3, augustus 2012

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland, jaargang 25, nummers 3, juni en 4, augustus 2012

Vogels, Vogelbescherming Nederland, jaargang. 32, nummers. 2, lente en 3, zomer 2012

Zoogdier, Zoogdierverseniging Nederland enz., jaargang 23, nummer 2, zomer 2012

Verder ontving de NVWC:

Jaarverslag 2011 van Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen;

Jaarverslag 2011 van de Zoogdierverseniging;

Volop Vogelplezier, een promobilage van Vogels over natuurbeleving en genieten van vogels;

De Toekomst van de natuursector in Nederland, een bundeling van vier beschouwingen over dit onderwerp door vier verschillende auteurs aangeboden aan Jos Teeuwisse bij zijn afscheid als directeur van de Zoogdierverseniging.

Alle tijdschriften liggen voor iedereen ter inzage in De Ketelvink.

Vier maal Andalusie!

Lezing vrijdag 19 oktober 2012

Op vrijdag 19 oktober nemen 4 vrouwen ons mee door Andalusie, een Zuid Spaanse streek groter dan Nederland. Dit gebied dat al duizenden jaren bewoond wordt, heeft een prachtige oude cultuur en een grote variatie aan natuur. Er valt dan ook erg veel te zien en te beleven.

Loes Plaisier, Netty Bonouvrie en Dinky en Annette van Berkel hebben allen rondgekeken in deze streek en verhalen van hun ervaringen.

Zowel de kust, de Anadaluciese Sierra's, de Sierra Nevada als oude cultuurschatten als Het Alhambra komen aan bod. We krijgen zelfs een beeld van de dans uit die streek: de Flamenco! Dat alles wordt afgewisseld met prachtige sfeervolle landschappen, oude dorpjes, prachtige vogels en vlinders!

Door hun verschillende interesses en karakter zullen Loes, Dinky, Netty en Annette ieder op eigen wijze weergeven wat zij daar zagen en meemaakten.

Het belooft een zeer gevarieerde en boeiende avond te worden met veel mooie foto's!

Inlichtingen: Annette van Berkel lezingcoor@nwwc.nl

Wanneer: vrijdagavond 19 oktober 2012

*Waar: 'Ketelvink', Middelcoopstraat 1A, Culemborg
Tijd: 20.00 -22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur)*

Toegang gratis

22 *Hak-al oktober 2012-3*

foto's Kars Veling. Goudhaan, huismus, spreeuw, waterhoen

Stadsvogels van Culemborg

Lezing 16 november 2012

Op vrijdag 16 november 2012 zal Jip Louwe Kooijmans te gast zijn bij De Natuur en Vogelwacht in Culemborg. Jip is De specialist op stadsvogelgebied in Nederland en is werkzaam bij Vogelbescherming Nederland.

Jip zal ons van alles vertellen wat er te beleven valt met onze gewone maar vaak zo geliefde, stadsvogels als mussen, merels en andere buurtvogels.

Hoe redden ze het (of niet) in de stad, wat zijn de knelpunten en wat kunnen we zelf voor ze doen. Dat zelf doen geldt voor bewoners (tuininrichting, broedgelegenheid creëren, voeren (of niet) maar ook voor woningbouwvereniging en woningbouwers (broedgelegenheid behouden en creëren) en de gemeente (hoe

richt ik de stad in en met name het openbaar groen).

Maar ook hoeveel hebben we er eigenlijk in Culemborg? Al jaren tellen een aantal; NVWC-leden de stadsvogels in Culemborg. Ook deze gegevens neemt Jip mee in zijn verhaal over 'onze' stadsvogels. Allerlei vragen worden gesteld zoals 'Kunnen de mezen, mussen, spreeuwen en merels wel op tegen het grote aantal kauwen, eksters en kraaien die we tegenwoordig in de stad zien. Dat en nog veel meer komt aan bod.

Het belooft een leuke, informatieve en boeiende avond te worden!

Inlichtingen: Annette van Berkel lezingcoor@nwwc.nl

Wanneer: vrijdagavond 19 oktober 2012

Waar: 'Ketelvink', Middelcoopstraat 1A, Culemborg

Tijd: 20.00 - 22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur)

Toegang gratis

KNOTWERKGROEP NVWC

Komend seizoen willen wij vijf werkdagen plannen. Voor de eerste twee dagen is de locatie bekend en vastgelegd. Onduidelijk op dit moment is of de knotwerkgroep nog op de locatie De Duinen aan het werk kan. Dit hangt er onder meer van af of de gemeente Buren toch nog ontheffing wil verlenen voor het verbranden van afvalhout op zaterdag.

De eerste twee locaties zijn fort Werk aan het Spoel en de rij knotwilgen aan de Beusichemse Dijk 7. Bij het fort gaan we verder met de rij aan de Lekzijde. Vorig jaar is de zuidzijde gesnoeid; aan de noordzijde zal het hout wat zwaarder zijn. Bedoeling is om minimaal de helft van de bomen te snoeien. Met dit werk ondersteunen we de stichting die het fort beheert. De Veldkeuken heeft toegezegd voor soep te zorgen.

De bomen aan de Beusichemse Dijk vormen een lange rij met licht en wat zwaarder hout. Een aantal winters geleden is deze rij al eens gesnoeid door onze werkgroep.

Voor houtliefhebbers is op beide plaatsen hout voor de kachel of open haard bijeen te sprokkelen.

Het resterende afvalhout zal worden versnipperd.

Zaterdag 17 november: Fort Werk aan het Spoel, Goilberdingerdijk.

Zaterdag 15 december: Beusichemse Dijk 7, Culemborg, huis bij 1e afrit na het Bakelbos. Rij knotwilgen is de grens tussen perceel en volkstuinten aan het Bakelbos.

Voor gereedschap, koffie e.d. wordt op alle dagen in voldoende mate gezorgd. Zelf svp voor brood zorgen, denk aan kleding/laarzen!!! Wie slechts enkele uurtjes kan, is uiteraard ook van harte welkom. Indien gewenst, is een plattegrond van de locaties op te vragen bij Harry van de Warenburg.

Wie twijfelt of gezien de weersomstandigheden de snoeidag door kan gaan: neem op de knotdag na 7.30 uur contact op met 06-44704754 of kom voor 8.30 uur naar de Ketelvink. Wilt u met iemand meerijden, dan vooraf graag contact met onderstaande personen.

Overige data winter 2012 - 2013: zaterdag 12 januari, 3 en 23 februari. Nadere informatie volgt.

Inlichtingen bij:

*Harry van de Warenburg, Grondzeilerweg 9
tel. 0345-514358*

E-mail: h.j.m.van.dewarenburg@freeler.nl

*Wim Smits, Hoogeinde 8, Zoelmond,
tel. 0345-501671.*

Vakantie-vlinder-libellenfoto-op-naam-breng-avond

Foto's van de vakantie kijken is altijd een heerlijke bezigheid. Herrinnerd worden aan zonnige warmte en vooral aan mooie libellen en vlinders! Maar het zou leuk zijn als die beestjes een naam hebben! Dat kan:

Woensdag 12 december

is de vakantie-vlinder-libellenfoto-opnaambreng-avond.

Deskundigen van de insectenwerkgroep van de NVWC zitten dan met veldgidsen van allerlei landen uit Europa klaar om te helpen de libel of vlinder van een naam te voorzien!

Al jaren is het een gezellige avond met veel mooie foto's van libellen en vlinders. Er wordt leuk gepuzzeld om namen te vinden. Ook mensen die niets op naam te brengen hebben zijn welkom om mee te genieten van platen van anderen!

Foto's van beesten uit de tuin waar je niet van weet hoe ze heten zijn natuurlijk ook van harte welkom!

Ben je buiten Europa geweest is het handig even contact op te nemen met de organisatoren want dan kunnen eventueel gidsen van betreffende landen of regio's georganiseerd worden.

Argynnis ola, Johan Krijger

Organistie: Kars Veling en Annette van Berkel
Inlichtingen: 0345 531689 of per mail: ahvanberkel@gmail.com

Tijd: woensdagavond 12 december 2012, aanvang 20.00 uur
Plaats: Ketelvink, Middelcoopstraat 1a, 4102 CE Culemborg
Meenemen: foto's van op naam te brengen libellen en vlinders
Digitale foto's aanleveren: op stick, cd, dvd of harde schijf
Dia's kunnen ook vertoond worden.

Polymnactus sudorecalcei, Jan Dirk Buizer

Wilde planten-woordzoeker

Net als in de vorige Hak-al ook nu weer een puzzeluitdaging. Streep de namen van de wilde planten (horizontaal, verticaal en diagonaal) weg. De namen kunnen overlappen. Na het wegstrepen wordt de verborgen 3-woordencombinatie zichtbaar tussen de overgebleven letters.

Stuur de oplossing naar puzzelhakal@nvwc.nl en maak kans op een cadeaubon van de Vogelbescherming-winkel van 20 euro.

Berry Lucas

De onderstaande plantennamen zijn in de woordzoeker te vinden

- wilglenroosje
- vasbekje
- veldsalie
- tornenti
- strepzaad
- springzaad
- rietorchis
- pitrus
- pastinaak
- paardenbloem
- melkvooltje
- marjolein
- madeliefje
- luzerne
- kruidstiel
- krabbenstee
- kraalook
- korenbloem
- knoopkruid
- klij
- kievitshoorn
- kattenendoorn
- kamille
- hop
- holwortel
- hoerblad
- helmkruid
- heksenkruid
- fluitenkruid
- eikvarren
- dottelbloem
- dopheide
- bosandoorn
- aardker

De oplossing van de Vogelkennispuzzel in de vorige Hak-al was "vogelaars". Onder de goede oplossingen is geloot en de winnaar is: Marja van den Bos. Zij ontvangt een cadeaubon, te besteden in de winkel van Vogelbescherming.

Adressen

Contactgegevens:

Natuur- en Vogelwacht
Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:
Contact opnemen met bestuur
kan door te mailen naar
bestuur@nwwc.nl of te bellen.

Vacature (voorzitter)

Margreet de Nie (secretaris)
Landzichtweg 14
4105DP Culemborg
0345-516769

Johan de Kruijff (Penningmeester)
Lindeboom 12
4101WH Culemborg
0345-515767

Arjan Brenkman (aanspreekpunt
natuurzaken)
Anthony van Lalainglaan 61
4101HT Culemborg
0345-618856

Jurgen Geven (aanspreekpunt
Ketelvink)
Binnen de Wallen 12
4101DG Culemborg
0345-533756

Gijsje van Ingen
Houtmolenstraat 50
4105XK Culemborg
0345-519210

Beheer Ketelvink
Arie Huijgen
Binnen Molenstraat 32
4101 BA Culemborg
0345 - 51 59 75

Redactie
redactie@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:
Nieuwe leden, adreswijzigingen en
overige veranderingen in lidmaat-
schap kunnen worden doorgeven via
e-mail aan: ledenadmin@nwwc.nl of
het postadres van "De Ketelvink" t.a.v.
ledenadministratie.

Lidmaatschap 2012: (hoofd)lid (met
Hak-al) €20,00 per jaar; gezinslid: €10
per jaar. Postlidmaatschap €29,00
per jaar. Opzegging min. één maand
voor het einde van het verenigingsjaar.
Betaling per acceptgirokaart of na
betalingsoproep via e-mail.

Coördinatoren:
VOGELWERKGROEP INCL. NESTKASTEN
Daniel Beuker
Achterstraat 28
4101 BB Culemborg
06-44974299
vogelcoor@nwwc.nl

PLANTENWERKGROEP
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
0345 - 51 54 50
plantencoor@nwwc.nl

INSECTENWERKGROEP
Rob van de Haterd
Burgemeester Verweijlaan 44
4191 XH Geldermalsen
0345 - 52 25 82
insectencoor@nwwc.nl

KNOTWERKGROEP
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
0345 - 51 43 58
knotcoor@nwwc.nl

WERKGROEP WINTERVOEDERING VOGELS
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
0345 - 51 09 29
voercoor@nwwc.nl

TUIN- EN KLUSWERKGROEP
Frans Waroux
Irene Vorrinkstraat 69
4105 JA Culemborg
0345 - 51 53 93
kluscoor@nwwc.nl

JEUGDGROEP
Winnie Verdouw
Prijsseweg 113
4106 LE Culemborg
0345-517993
06-40805208
jeugdcoor@nwwc.nl

BIBLIOTHEEK WERKGROEP
Gonda Baard
Martinus Nijhoffpad 13
4103 WP Culemborg
0345 - 52 13 94
bibliocoor@nwwc.nl
Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak

LEZINGEN EN CURSUSSEN
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
lezingcoor@nwwc.nl

KAMPEN
Yme Jan Bosma
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
0345 - 51 30 08
kampcoor@nwwc.nl

Contactgegevens dierenopvang &
dierenoverlast & milieuklachten:
VOGEL- ZOOGDIERENOPVANG
Alle hulpbehoevende "wilde" vogels
kunnen, na overleg, gebracht worden
naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
06 - 46 36 27 12

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
0345 - 51 09 29

Vragen over vleermuizen in huis
Vleermuiswerkgroep Gelderland
'Vlegel'
Fred van Delft
Th. Zasstraat 6
4105 BN Culemborg
0345 - 51 58 20
vleermuisvragen@nwwc.nl

Vragen over insecten
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
insectenvragen@nwwc.nl

Dierenambulance Vianen
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
06 - 51 11 12 90
jolandevanderklis@hetnet.nl

Milieuklachten en - misstanden
Klachten meldlijn gemeente Culemborg
0345 - 47 79 59

(na kantooruren)
via politie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
0900 - 88 44

Algemene Inspectiedienst
AID groendesck
030 - 669 26 40 of
030 - 669 26 63

Contactgegevens
diverse regionale natuur-
en milieuorganisaties:
Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 88 09

Steunpunt NME
Pauline Hoevenaars
Bezoekadres: 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 97 41 (di. & wo.)
0345 - 47 78 17 (b.g.g.)

p.hoevenaars@culemborg.nl
NME NATUURTUIN
Yme Jan Bosma
yjb2009@live.nl

Stichting Caetshage
Caetshage 1
4103 NR Culemborg
(tegenover de watertoren)
06-22667529 (Basjan)
website: www.caetshage.org

Stichting Duurzaam Rivierenland
Bezoekadres: 'de Zwerfkei'
Kwelkade 1
4001 RK Tiel
0344 - 63 45 42
www.duurzaamrivierenland.nl

Stichting Werk aan 't Spoel
www.werkaanhetspoel.nl

Stichting Eva-Lanxmeer
Lodewijk van Deyssehof 19
4103 WK Culemborg
034-5568506 of
034-5568507
www.eva-lanxmeer.nl

Milieudefensie Steunpunt
Culemborg
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
0345 - 53 30 97
www.culemborg.milieudefensie.nl

Milieuwerkgroep Buren
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
0345 - 50 20 61

Overige clubinformatie:

Het Vogeljaar
Via de NWWC kun je je abonneren
op het tijdschrift "Het Vogeljaar".
Abonnementkosten zijn €13,00
per jaar (i.p.v.€13,50) en worden
via de NWWC-contributie verrekend.
Aanmelden kan bij de penning-
meester.

Verbandtas en -trommel:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Ketelvink de NWWC-rugtas mee te
nemen met EHBO-doojsjes, instruc-
ties en belangrijke telefoonnum-
mers. Iets gebruikt? Meld dit dan bij
het bestuur via bestuur@nwwc.nl

Melden natuurwaarnemingen:
via waarnemingen@nwwc.nl of
via www.nwwc.nl bij waarnemingen,
waarneming.nl

AGENDA

11 november deadline kopij Hak-al 4

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:
N.V.W.C.
Middelkoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

Oktober	06	zaterdag	Jeugdactiviteit
	06	zaterdag	EuroBirdwatch
	08	maandag	Werkbijeenkomst Jaarplan 2012
	13	zaterdag	Natuur in de Buurt: Paddenstoelen
	13	zaterdag	Riviervogeltelling
	19	vrijdag	Lezing "Vier maal Andalusië"
	23	dinsdag	Bestuursvergadering
	27	zaterdag	Jeugdactiviteit
November	03	zaterdag	Jeugdactiviteit
	12	maandag	Kopijdatum Hak-Al
	16	vrijdag	Lezing "Stadsvogels van Culemborg"
	17	zaterdag	Riviervogeltelling
	17	zaterdag	Knotten, Werk aan 't Spoel
	20	dinsdag	Bestuursvergadering
December	24	zaterdag	Jeugdactiviteit
	08	zaterdag	Jeugdactiviteit
	12	woensdag	Vakantiefoto-op-naam-breng-avond
	15	zaterdag	Knotten, Beusichemsedijk 7
	15	zaterdag	Riviervogeltelling
	18	dinsdag	Bestuursvergadering
21	vrijdag	Lezing	

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl